

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z KATECHEZY
ORAZ KRYTERIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH W KLASIE V
SZKOŁY PODSTAWOWEJ IM. DR. HENRYKA JORDANA W KSAWEROWIE**

„Pojęcie oceny w nauce religii jest szerokie, bowiem zastosowania poznanej prawdy w życiu i postępów nie można odmierzyć, obliczyć matematycznie. Ocena na katechezie nie dotyczy wyłącznie sprawdzania wiadomości, lecz także umiejętności, postawy, zdolności twórczych, rozwoju zainteresowań, motywacji do uczenia się, a głównie kształtowania cech charakteru, woli odpowiedzialności za swoje czyny, dokładności, wytrwałości, pracowitości, kultury osobistej, zgodności postępowania z przyjętą wiarą. Życie sakramentalne, choć podlegające trosce na katechezie jest wyłączone z oceniania, by nie prowadzić do rytualizmu”¹. Zasady oceniania z religii reguluje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. Nr 83 poz. 562, z późn. zm.)

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA (PSO) Z KATECHEZY został opracowany na podstawie programu nauczania religii zatwierdzonego przez Komisję Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski w Białymstoku z dnia 09.06.2010 r. oraz ze Statutem Szkoły i Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania w Szkole Podstawowej im. dr. Henryka Jordana w Ksawerowie.

NAJWAŻNIEJSZE PUNKTY PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA:

- I.** Cele PSO.
- II.** Zasady PSO.
- III.** Obszary podlegające ocenie na katechezie w klasach IV - VI.
- IV.** Wymagania programowe i kryteria oceniania.

I. Cele PSO

1. Poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.
2. Kształtowanie motywacji do uczenia się oraz wspieranie aktywności edukacyjnej ucznia.
3. Pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swego rozwoju intelektualnego i duchowego.
4. Dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach, specjalnych uzdolnieniach ucznia.
5. Wychowanie do odpowiedzialności ucznia, co w konsekwencji ma prowadzić do samokontroli, samooceny i samokształcenia.
6. Budzenie zainteresowania przesłaniem Bożym;
7. Uzdolnienie do odczytania w nauczaniu biblijnym wezwania Bożego dla swego życia;
8. Pogłębione przeżywanie roku liturgicznego i sakramentów;
9. Kształtowanie sumienia;
10. Gotowość otwarcia się na Boga w modlitwie;
11. Poczucie przynależności, posiadanie własnego miejsca i odczytywanie własnych zdań w społeczności Kościoła, narodzie, rodzinie, grupie szkolnej i koleżeńskiej;
12. Świadectwo życia

¹ Szpet J. Dydaktyka katechezy, Poznań 1999, s. 223.

II. Zasady PSO

1. Nauczyciel, na początku roku szkolnego, informuje uczniów i rodziców (opiekunów) o wymaganiach edukacyjnych z katechezy wynikających z realizowanego programu nauczania oraz o sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów.
2. Uczeń jest zobowiązany do noszenia ćwiczeń i podręcznika przedmiotowego oraz do systematycznego odrabiania prac domowych.
3. Sprawdziany są 2 razy w półroczu i zapowiadane z dwutygodniowym wyprzedzeniem.
Są obowiązkowe, jeśli uczeń w tym czasie był nieobecny na lekcji, powinien uczynić to w terminie późniejszym, uzgodnionym z nauczycielem.
4. Uczeń ma prawo być nieprzygotowany do lekcji bez podania przyczyny dwa razy w półroczu, o ile zgłosi ten fakt przed lekcją, to nie ponosi żadnych konsekwencji. Nie dotyczy to jednak lekcji, na których nauczyciel zaplanował sprawdzian.
5. W przypadku wystąpienia poważnych przyczyn losowych, które przeszkodziły w przygotowaniu się ucznia do lekcji, również nie ponosi żadnych konsekwencji, jeżeli są one potwierdzone pisemnie lub ustnie przez rodzica (opiekuna) przed lekcją.
6. Brak pracy domowej lub ćwiczeń odnotowuje się znakiem (-). Trzeci równa się ocenie niedostatecznej.
7. Jeśli uczeń ma trudności w opanowaniu materiału, ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela lub innego ucznia. Warunkiem jest aktywna obecność na lekcjach lub usprawiedliwiona dłuższa nieobecność.
8. Uczeń, który wylosował „szczęśliwy numer” zwolniony jest z odpowiedzi, jednak nie dotyczy to zapowiadanych sprawdzianów i kartkówek.
9. Każda ocena jest jawna i wystawiana według ustalonych kryteriów.
10. O ocenie niedostatecznej półrocznej czy rocznej uczeń informowany jest ustnie, a jego rodzice (opiekunowie) w formie pisemnej zgodne są z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania.
11. O przewidywanych ocenach rocznych, czy półrocznych uczniowie i ich rodzice (opiekunowie) są powiadamiani zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania.
12. Kryteria odpowiadające poszczególnym półrocznym i rocznym stopniom szkolnym zgodne są z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania.

III. Obszary podlegające ocenianiu na katechezie w klasach IV–VI:

1. Prace pisemne (sprawdziany, testy).
2. Wypowiedzi ustne; modlitwy.
3. Prowadzenie zeszytu ćwiczeń.
4. Aktywność ucznia na lekcji i współpraca w zespole.
5. Umiejętność odczytywania parametrów biblijnych.
6. Pilność, systematyczność, postawa, umiejętności.
7. Rozwijanie postawy religijnej (udział w jasełkach, konkursach religijnych, przygotowanie adoracji, rekolekcji, nabożeństw, działalność w grupach parafialnych dla dzieci, młodzieży).

Uczeń ma obowiązek:

- Prowadzić karty pracy.
- Zaliczyć wszystkie sprawdziany i testy.
- W razie nieobecności na sprawdzianie lub teście zaliczyć pracę w ciągu 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły.
- Poprawić ocenę niedostateczną w ciągu 2 tygodni od otrzymania wyników.

Nauczyciel ma obowiązek:

- Powiadomić ucznia o teście wiadomości i umiejętności na 2 tygodnie przed terminem.
- Sprawdzić prace pisemne w ciągu 2 tygodni, z wynikami testu zapoznać rodziców w czasie konsultacji.
- Udzielać informacji rodzicom i uczniom na temat prac pisemnych.
- W klasach IV –VI sprawdzić umiejętność odczytywania parametrów biblijnych.

IV. Wymagania programowe z religii dla klasy V. Uczeń powinien:

- przyjąć, że Pan Bóg jest Stwórcą otaczającego go świata;
- wiedzieć, jaka prawda o Bogu i człowieku jest zawarta na kartach Pisma św.;
- wyjaśnić, na czym polega wyjątkowość człowieka;
- wymienić zadania, jakie człowiek otrzymał od Pana Boga;
- rozumieć, że życie każdego człowieka jest największym darem;
- wyjaśnić, na czym polegało zło, którego dopuścili się pierwsi ludzie;
- podać definicję: „grzechu” oraz „grzechu pierworodnego”;
- wiedzieć, że każdy zły czyn pociąga konkretne konsekwencje;
- znać obietnicę pozostawioną przez Boga ludziom po opuszczeniu przez nich raju i wiedzieć jak Bóg ją wypełnił;
- znać historię Abla i Kaina;
- rozumieć, że w sakramencie pojednania można doświadczyć spotkania z miłosiernym Bogiem;
- **znać warunki dobrej spowiedzi;**
- rozumieć pojęcie: „przymierze”;
- znać historię Noego, wyjaśnić przyczyny i sens potopu;
- znać perykopę biblijną o wieży Babel i wyjaśnić skutki pychy w życiu człowieka;
- wiedzieć, że Bóg zawsze przychodzi z pomocą człowiekowi; wspiera go w walce ze złem;
- rozumieć, że wiara jest łaską Bożą, z którą człowiek powinien współdziałać;
- podać treść obietnicy danej przez Boga Abrahamowi oraz wyjaśnić sposób, w jaki Bóg ją wypełnił;
- potrafić opowiedzieć o wydarzeniach z życia Jakuba;
- potrafić wymienić najważniejsze wydarzenia z życia Józefa, wskazać w jego historii wydarzenia świadczące o Bożej opiece;
- potrafić opowiedzieć o życiu rodzin izraelskich w niewoli egipskiej i rozumieć rolę wiary w Boga w ich życiu;
- znać historię Mojżesza i jego rolę w dziejach narodu wybranego;
- znać plagi egipskie i rozumieć, że były one znakami działającego Boga;
- umieć opowiedzieć, w jaki sposób Bóg za pośrednictwem Mojżesza wyzwolił swój lud z niewoli;
- opisać, w jaki sposób Bóg troszczył się o Izraelitów podczas wędrówki do Ziemi Obiecanej;
- rozumieć sytuację Mojżesza jako przywódcy ludu wypełniającego wolę Boga;
- porównać paschę Izraelitów i Paschę chrześcijan;
- wiedzieć, że łaska Boża ratuje człowieka z niewoli grzechu;
- wyjaśnić, w jaki sposób chrześcijanin utrwała relację z Bogiem;
- opowiedzieć o przymierzu, jakie Bóg zawarł z Izraelitami na Synaju;

- określić wzajemne zobowiązania Boga i Jego ludu, wynikające z przymierza;
- wyjaśnić analogię między Starym a Nowym Przymierzem;
- potrafić omówić okoliczności zawarcia Nowego Przymierza;
- **znać 10 przykazań Bożych**;
- uzasadnić, że Dekalog jest wyrazem miłości i troski Boga o człowieka;
- wiedzieć, że wierność Bożym przykazaniom jest potwierdzeniem wiary w Boga i ufności w Jego troskę o ludzi;
- rozumieć przesłanie zawarte w tekście biblijnym o złotym cielcu;
- wyjaśnić analogię między wężem miedzianym na pustyni a krzyżem Chrystusa
- uzasadnić, że Nowe Przymierze w Jezusie Chrystusie jest ratunkiem dla błądzącego człowieka;
- rozumieć sens i symbolikę Chrystusowego krzyża;
- wyjaśnić, dlaczego Bóg wzywa człowieka do świętości i wskazać, jak można realizować to wezwanie;
- wymienić przejawy miłości Boga w historii zbawienia;
- wymienić zadania proroków;
- wymienić nazwy najważniejszych miejsc związanych z życiem Chrystusa;
- wyjaśnić okoliczności narodzenia i działalności Jana Chrzciciela;
- wiedzieć, że Jan Chrzciciel przygotowywał naród na przyjście Mesjasza;
- rozumieć pojęcie „Adwent”;
- wiedzieć, że Maryja jest Matką obiecanego Mesjasza;
- scharakteryzować postawę Maryi;
- wyjaśnić, na czym polega oczekiwanie na powtórne przyjście Chrystusa;
- znać okoliczności narodzenia Pana Jezusa;
- wyjaśnić znaczenie wybranych zwyczajów związanych z Bożym Narodzeniem;
- wymienić źródła historyczne mówiące o Jezusie;
- uzasadnić, że Jezus Chrystus jest Bogiem i człowiekiem;
- uporządkować wydarzenia z życia Rodziny z Nazaretu;
- uzasadnić, dlaczego człowiek powinien być posłuszny Bogu;
- wiedzieć, że Jezus zapoczątkował królestwo Boże, w którym On jest Królem;
- wiedzieć, że Jezus Chrystus jest Najwyższym Kapłanem;
- uzasadnić, dlaczego Jezusa nazywamy Nauczycielem;
- wymienić sposoby budowania i umacniania królestwa Bożego;
- wiedzieć, że słowo to wyraz mocy Bożej – Bóg przez nie poucza i nieustannie działa dla naszego zbawienia;
- **znać treść i sens ośmiu błogosławieństw**, wskazać sposoby ich realizacji w codziennym życiu;
- wyrazić i uzasadnić potrzebę budowania relacji z Jezusem poprzez modlitwę, liturgię i sakramenty;
- uzasadnić potrzebę powierzania słabości duszy i ciała Jezusowi w modlitwie; oraz sakramentach pojednania i namaszczenia chorych;
- uzasadnić związek rozmnożenia chleba z Eucharystią;
- wyjaśnić, dlaczego wspólnie z Jezusem łatwiej można przezwyciężyć trudności, cierpienie;
- wyjaśnić zbawczy sens śmierci Chrystusa;
- uzasadnić, dlaczego Eucharystia jest pokarmem na życie wieczne;

- wskazać wydarzenia biblijne o męce, śmierci i zmartwychwstaniu Chrystusa w liturgii;
- potrafić uzasadnić, dlaczego modlitwa spełnia ważną rolę w życiu chrześcijanina;
- wiedzieć, że chrześcijanin jest wezwany do dawania świadectwa wiary.

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- Odznacza się zupełnym brakiem umiejętności stosowania wiedzy zdobytej na zajęciach
- Nie posiada zeszytu ćwiczeń lub dość często go nie przynosi
- Lekceważy przedmiot
- Nieodpowiednio zachowuje się na lekcji
- Wyraża lekceważący stosunek do wartości religijnych
- Opuszcza lekcje religii

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- Opanował konieczne pojęcia religijne.
- Prowadzi zeszyt ćwiczeń, lecz nieestetycznie i nieczytelnie, brak notatek z lekcji.
- Przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi na postawione pytania.
- Prezentuje mało zadawalający poziom postawy i umiejętności.
- Wykonuje jedynie część wyznaczonej pracy.
- Czasem angażuje się w pracę grupy.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- Przychodzi przygotowany do zajęć.
- Prowadzi zeszyt ćwiczeń z uchybieniami w estetyce i czytelności.
- Notatki zawierają braki.
- Opanował łatwe, całkowicie niezbędne wiadomości, umiejętności.
- Udziela odpowiedzi bez własnych przemyśleń.
- Czasem angażuje się w pracę grupy.

Ocena dobra

Uczeń:

- Prowadzi kompletne notatki.
- Samodzielnie udziela odpowiedzi (nie wyczerpuje poruszonego zagadnienia).
- Angażuje się w daną jednostkę lekcyjną.
- Zajmuje właściwą postawę podczas modlitwy.
- Opanował materiał programowy z religii
- Konsekwentnie wykonuje zadaną pracę, stara się być aktywnym na lekcji.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- Wzorowo prowadzi zeszyt ćwiczeń i odrabia prace domowe.
- Prezentuje wiedzę wypowiadając się swobodnie i wyczerpująco.
- W poruszanych tematach dostrzega związki między faktami, potrafi wyciągnąć wnioski, dokonać całościowej oceny poruszanego zagadnienia.

- Odznacza się dużą aktywnością na lekcji.
- Umie współpracować w grupie.
- Dyskutuje a nie kłóci się podczas poszukiwania rozwiązań zleconych zadań.

Ocena celująca

Uczeń:

- Postępowanie nie budzi żadnych zastrzeżeń.
- Wzorowo prowadzi zeszyt ćwiczeń.
- Jego pilność, systematyczność, zainteresowanie, stosunek do przedmiotu nie budzi żadnych zastrzeżeń.
- Wyczerpująco wypowiada się na temat poruszanego zagadnienia, wykazuje się wiadomościami wykraczającymi poza program religii.
- Uczestniczy w konkursach religijnych, zajmuje czołowe miejsca.
- Angażuje się w przygotowanie jasełek, misteriów, rozważań, nabożeństw, adoracji.
- Angażuje się w dodatkowe prace typu: wykonanie szopki, różańca, akcje charytatywne.
- Jest aktywnie zaangażowany w grupy parafialne: ministranci, schola itp.

Uczeń za:

- Dodatkowe prace typu: projekty, albumy, kartki świąteczne, samodzielnie wykonane różańce, stroiki świąteczne, lampiony, szopki może uzyskać dodatkowe oceny (od dobrej do celującej po wcześniejszym uzgodnieniu z nauczycielem).
- Za zajęcie I, II, III miejsca lub wyróżnienia w konkursach religijnych otrzymuje ocenę celującą.
- Za bardzo dobre wyniki nauczania, zajęcie najwyższych miejsc, wyróżnień w konkursach biblijnych na etapie dekanalnym, diecezjalnym, ogólnopolskim otrzymuje ocenę celującą na półrocze (koniec roku szkolnego).

Nauczyciele dostosowują wymagania do indywidualnych możliwości ucznia, uwzględniając przy tym rodzaj dysfunkcji:

W przypadku dysortografii

- Błędy ortograficzne nie mają wpływu na ocenę pracy pisemnej

W przypadku dysgrafii:

- Nie ocenia się estetyki pisma w zeszycie ćwiczeń oraz na testach i kartkówkach.
- Uczeń ma prawo przeczytać nauczycielowi treść pracy pisemnej, gdy ten ma trudności z jej odczytaniem.

W przypadku dysleksji:

- Zachęcanie uczniów do czytania krótkich tekstów.
- Wydłużanie czasu pracy.
- Ograniczenie ilości wykonywanych w czasie zajęć ćwiczeń.

Oceny cząstkowe stanowią o półrocznej i końcoworocznej ocenie ucznia. Powiadomianie rodziców o ocenach ich dzieci odbywa się zgodnie z przyjętymi zasadami w WSO.